

Πρωτ. 492

Αριθμ.

Διεκπ. 230/16-4-2020

Κυριακή του Πάσχα 2020

ΠΑΣΧΑΛΙΟΣ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

(158^H)

Αγαπητοί μου αδελφοί, ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Με αισθήματα πνευματικού ένθουσιασμού ψάλλουμε και πάλι τόν νικητήριο παιᾶνα, τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη», γιὰ νὰ ἀκουστεῖ σέ ὅλα τὰ μήκη καὶ πλάτη τῆς γῆς, σέ ὅλον τὸν κόσμον, κυρίως ὅμως γιὰ νὰ ἀντηχήσει τὸ μήνυμά του στὶς θλιμμένες καὶ συχνὰ ναρκωμένες καρδιές μας.

Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου εἶναι τὸ πιὸ σημαντικό, πραγματικὰ κοσμοσωτήριο γεγονός, ὅτι μεγαλύτερο ὑπάρχει στὴν ἱστορία καὶ τὴ ζωὴ μας, πὺ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μειώσει τὴν ἀξία του. Γι' αὐτὸ καὶ τὴ γιορτάζουμε μὲ μοναδικὸ πνευματικὸ πάθος καὶ ένθουσιασμό. Γι' αὐτὸ καὶ τόσο δυσκολευόμαστε φέτος, πὺ δὲν μπορούμε νὰ πανηγυρίσουμε, ὅπως ἔχουμε μάθει ἢ ὅπως θὰ ἐπιθυμούσαμε. Διὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ ὁ διάβολος ἔχει συντριβεῖ, καὶ ὁ θάνατος ἔχει καταπατηθεῖ, καὶ ἡ κυριαρχία τῆς ἁμαρτίας ἔχει ἐξαφανισθεῖ, ἀλλὰ καὶ κάθε δυστυχία, δοκιμασία καὶ πειρασμὸς παύουν πλέον νὰ ἀποτελοῦν ἀπειλή. Μπροστὰ στὸ φῶς τῆς κάθε τι σκοτεινὸ ἐξαφανίζεται.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἔκλεισαν οἱ ναοὶ μας ὡς τόποι λατρείας, ἀλλὰ ὄχι οἱ ἐκκλησίες· αὐτὲς εἶναι ἀνοιχτὲς γιὰ ὅλους, γιὰ τὸ μνῆμα τοῦ Κυρίου εἶναι κενό, ἄδειο καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι αὐτὸ τὸ κενὸ μνῆμα, ἢ πιστοποίηση τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Καὶ «ὁ λίθος ἀποκεκλύλισται» (Μκ. ιστ' 4), ἔχει μετακινηθεῖ. «Ὁ Χριστὸς Ἀνέστη». Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγάλη ἀλήθεια πὺ δὲν πρέπει νὰ πνιγεῖ μέσα στὰ παράπονα, στὶς διαμαρτυρίες, στὴ θλίψη τῆς στέρησης, στὸ αἶσθημα τῆς ἀδικίας. «Ἐπήρθησαν αἱ αἰῶνιοὶ πύλαι καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης» (Ψαλμ. κγ' 9). Ἔχουμε στερηθεῖ τὸ Πάσχα τῶν ἀνοιχτῶν ναῶν, δὲν πρέπει μὲ κανέναν τρόπο νὰ χάσουμε τὸ Πάσχα τῶν ἀνοιχτῶν ἐκκλησιῶν, πὺ ποτὲ δὲν κλείνουν.

Ὁ παντοκράτωρ Χριστὸς συνέτριψε τὸν κοσμοκράτορα τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, τὸν διάβολο καὶ τὸν αἰῶνιο ἐχθρὸ τοῦ ἀνθρώπου, τὸν θάνατο. Αὐτὸ τὸ γεγονός, εἴτε τὸ γιορτάζουμε μὲ τοὺς τρόπους πὺ γνωρίζουμε στοὺς ναοὺς μας, εἴτε ἐμποδιζόμαστε γιὰ ὅποιουσδήποτε λόγους ἀνεξάρτητους τῆς θελήσεώς μας (ἀσθένεια, ταξίδι, ἀπαγορεύσεις κ.λπ.), εἶναι γεγονός πὺ πλημμυρίζει τὴν καρδιά

μας ἀπὸ χαρὰ καὶ πού οἱ συνέπειές του εἶναι κοσμογονικές. Ὅταν «ὁ θεοπάτωρ Δαυῖδ πρὸ τῆς σκιώδους κιβωτοῦ ἤλατο σκιρτῶν», τότε πῶς ἐμεῖς «οἱ τῶν συμβόλων τὴν ἔκβασιν ὀρῶντες, νὰ μὴν εὐφρανθῶμεν ἐνθέως»; (Κανὼν Ἀναστάσεως, Ὡδὴ δ') Αὐτὴ ἡ ἔνθεος εὐφροσύνη ἀποτελεῖ τὴ βάση γιὰ τὸν καλύτερο ἑορτασμὸ τῆς Ἀναστάσεως. Αὐτὴ μεταμορφώνει τὴν καρδιά μας σὲ ναὸ καὶ τὸν ναὸ σὲ ἐκκλησία.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα πού φέτος ζοῦμε τὸ Πάσχα εἶναι ἀρκετὰ ἀποπνικτική, καὶ καταθλιπτική. Πῶς νὰ γιορτάσεις κλεισμένος στὸ σπίτι, χωρὶς σύναξη πιστῶν, χωρὶς τὸ ναό, χωρὶς λατρευτικὴ μετοχή; Αὐτὸ πού αισθανόμαστε εἶναι ἡ θλίψη, ἡ ἀπορία, ἡ σιγή, τὸ σκοτάδι τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ὅπως τὸ ἔζησαν οἱ μαθητές καὶ οἱ μαθήτριες τοῦ Κυρίου. Ἡ ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως ἦταν κρυμμένη ἀπὸ τὸν ὀρίζοντά τους· «οἱ ὀφθαλμοὶ τους ἐκρατοῦντο» (Λκ. κδ' 16). Μιὰ ἐβδομάδα πρὶν ἀπὸ τὸ Πάθος, ὁ Κύριος ὁμολογεῖται ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴ Μάρθα, τὴν ἀδελφὴ τοῦ Λαζάρου (Ἰω. ια' 27). Τὴν Κυριακὴ εἰσέρχεται θριαμβευτικὰ στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐπευφημεῖται ἀπὸ τὸν λαὸ ὡς ὁ προσδοκώμενος Σωτήρας, «Ὡσαννὰ τῷ νίῳ Δαυῖδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου» (Ματθ. κα' 9). Τὴν Πέμπτη ὀμιλεῖ γιὰ τὸ θυσιαζόμενο σῶμα Του καὶ τὸ «ἐκχυνόμενο» αἷμα Του καὶ μυστικῶς δειπνεῖ μὲ τοὺς μαθητές Του. Στὴ συνέχεια συλλαμβάνεται, δικάζεται, σταυρώνεται, καὶ τελικῶς «ἐν νεκροῖς λογίζεται καὶ τάφῳ μικρῷ ξενοδοχεῖται ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν» (Κανὼν Μεγ. Σαββάτου, Ὡδὴ η').

Ὅπως γράφει ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκάς, ἀμέσως μετὰ τὰ συγκλονιστικὰ γεγονότα τοῦ Πάθους καὶ τὴν Ἀποκαθήλωση: «καὶ ἡμέρα ἦν Παρασκευὴ, σάββατον ἐπέφωσκεν» (Λκ. κγ' 54). Τελειώνει ἡ Παρασκευὴ καὶ ἀρχίζει τὸ φῶς τοῦ Σαββάτου. Καὶ ὁ Ματθαῖος ξεκινῶντας τὴν ἀναφορὰ του στὸ γεγονὸς τῆς Ἀναστάσεως γράφει: «Ὅψὲ σαββάτων τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων» (Ματθ. κη' 1). Μετὰ τὸ Πάθος ἐπιφώσκει τὸ Σάββατο, ὅποτε οἱ μαθήτριες «ἠσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν» (Λκ. κγ' 56) καὶ στὴ συνέχεια ἐπιφώσκει, φέγγει, ἡ «μία τῶν σαββάτων», ἡ ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως, ὅποτε «λίαν πρῶι ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον» (Μκ. ιστ' 2) καὶ ἀφοῦ διαπιστώσουν τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου «ἐξεληθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου ἔδραμον» (Ματθ. κη' 8). Τὸ Μέγα Σάββατο ἠσύχασαν, τὴν Κυριακὴ πῆραν ζωή.

Κάτι ἀνάλογο ζοῦμε κι ἐμεῖς σήμερα. Ἡ καρδιά μας σκεπάζεται ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς ἀπορίας καὶ τοῦ σκανδαλισμοῦ τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς. Εἶναι σὰν μιὰ ἐσπέρα, ὅπου κυριαρχεῖ ὁ φόβος, σὰν τὸν φόβο τῶν μαθητῶν ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου, τὸ βράδυ τῆς μιᾶς τῶν σαββάτων. «Οὔσης ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων» (Ἰω. κ' 19). Σκοτάδι τὴν Μεγάλῃ Ἑβδομάδα, φόβος καὶ ἀνασφάλεια καὶ μετὰ τὴν Ἀνάσταση.

Οἱ ἀκολουθίες μας φέτος ἔγιναν «κεκλεισμένων τῶν θυρῶν». Νοιώθουμε κι ἐμεῖς ὅτι ὁ Κύριος καὶ Θεὸς μας σφραγίσθηκε σὲ τάφο, στὸν ὁποῖο μάλιστα δὲν μᾶς

ἐπιτρέπεται νὰ πλησιάσουμε, διότι τὸν φυλάει «ἡ κουστωδία». Ἀλλὰ Ἀναστημένον! Ἀπλᾶ ἀρκοῦμεθα νὰ «θεωροῦμε ποῦ τίθεται» (Μκ. ιε' 47). Ὁ Κύριος ὅμως δὲν περιορίζεται ἀπὸ τίποτα. Οὔτε ἀπὸ κλειστὲς πόρτες οὔτε ἀπὸ σφραγίσματα καὶ μεγάλους λίθους οὔτε ἀπὸ φύλακες. «Εἰσέρχεται τῶν θυρῶν κεκλεισμένων» καὶ «ἐξέρχεται ἐφραγισμένον τοῦ μνήματος». Αὐτὸ εἶναι τὸ μυστήριον τῆς Ἀναστάσεως. Αὐτὸ ἔχουμε τὴ μοναδικὴ εὐκαιρία, κάτω ἀπὸ τὶς παροῦσες συνθήκες, νὰ τὸ ζήσουμε ζωντανὰ ὅσο ποτέ.

Τὸ φετινὸ Πάσχα βιώνουμε τὴν ἐμπειρία τοῦ «μὴ μου ἅπτου» (Ἰω. κ' 17) πρὸς τὴν Μαρία τὴ Μαγδαληνὴ. Ὁ Κύριος εἶναι ἀναστημένος, ἀλλὰ ἐνῶ ἐπιθυμοῦμε νὰ Τὸν προσκυνήσουμε, δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ τὸν ἀκουμπήσουμε πρὸς τὸ παρόν. Θέλουμε νὰ «κρατήσουμε τοὺς πόδας Του» (Ματθ. κη' 9), ἀλλὰ μᾶς ἀποτρέπει. Κάποιος λόγος ὑπάρχει. Ζοῦμε ὅμως μὲ τὴ βεβαιότητα τῆς Ἀναστάσεώς Του καὶ τὴν ἐλπίδα ὅτι σύντομα θὰ ἀκούσουμε τὴ φωνὴ Του, τὴν πρόσκλησή Του, τὴν ὁποία ἀπηύθυνε στοὺς μαθητὲς Του λίγο ἀργότερα, «οὔσης ὀψίας»: «ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε» (Λκ. κδ' 39). Αὐτὴ εἶναι ἡ προσδοκία μας καὶ ταπεινὰ ὑπομένουμε καὶ περιμένουμε καὶ τὴν ἄλλη φωνή, τὴν θεία, τὴν φίλη, τὴν γλυκυτάτη, «μεθ' ἡμῶν ἀψευδῶς γὰρ ἐπηγγείλατο ἔσεθαι μέχρι τερμάτων αἰῶνος, ἦν οἱ πιστοὶ ἄγκυραν ἐλπίδος κατέχοντες ἀγαλλώμεθα».

«Δεῦτε, ἀδελφοί μου, εὐφρανθῶμεν ἐνθέως».

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ !

Μετὰ πασχαλίων εὐχῶν καὶ προσρήσεων

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ο Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΝΙΚΟΛΑΟΣ